

inter nos, & cum jam devictis hostibus consentiamus aut dissentiamus, & ut omni ex parte nostras res in tutò collocemus, experiri tentareque, num ad nos pertrahi, nobisque conciliari & firmò foedere jungi possint. Sunt autem hi vel Sociniani vel Arminiani, quorum, ut res tota expeditius concificiatur, primò indagabimus opiniones.

1. Sociniani itaque, ut à veterioribus initium faciam, hâc in re sibi non constare videntur: nunc enim soli rationi S. Literas interpretandi partes competere affirmant, nunc Spiritus S. gratiam & opem insuper requirunt. Sic in Cateches. Racov. cap. 3. quando quæritur, unde tanta discrepantia super intellectu Scripturæ; Respondetur, indè quòd homines S. Scripturam vel negligenter legunt: vel non adferunt cor sincerum, & ab omnibus impedimentis, ac cupiditatibus solutum; aut auxilium divinum, id est, gratiam Spiritus sancti, quam Deus omnibus, se propter eam dies ac noctes invocantibus, promisit, non implorant. Contrà verò Ostorod. Institut. cap. 4. Si ergo ratio, id est, ingenium, vel intellectus exsertè ostendat Trinitatem Personarum in Deò falsam esse, quomodò unquam homini intelligenti in animum veniret, illam veram esse & verbò Dei probari posse. Et Smalcius contra Frantsium Disp. 4. De Justificat. Nulla est Christianæ Religionis particula, quæ cum ratione non conveniat: & quæ cum ratione non convenit opinio, ea etiam in Theologiâ nullum locum habere potest. In quorum locorum duobus posterioribus solius rationis, in priori verò Spiritus S. mentio fit. At verò tum Rationem tum Spiritum sanctum adducit Author *Brevis Disquisitionis contra Valer. Magnum, de A catholicorum credendi regulâ* (quem Socinianum esse ait, & probat celeberrimus ac doctissimus Theologiæ in Academiâ Lugduno Batavâ Professor Johan. Hoornbeek Socinianism. confutat. tom. 1. lib. 1. cap. 6.) cap. 4. his verbis. Negandum est, nullum certò assequi verum sacrarum Literarum sensum nisi interiùs illustratus & doctus sit à Spiritu S. & paulò post, Quocirca omninò necessarium est illi (de sanâ ratione loquitur) & S. Literas intelligendi judicandi que facultatem adscribere. Neque enim tanta est ubique sacrarum Literarum obscuritas. Quid? adeò clara quædam sunt, ut à quòvis audiente & legente protinus intelligantur. Obscuriorum autem locorum explicatio non est omnibus necessaria. Quod si quis tamen seriò quærat, Spiritus S. ope investigabit. Et hoc ipsum quod intelligit, an à Spiritu S. nec ne sit, non nisi rationis sanæ judiciò constare potest. Neque enim donum illud Spiritus S. rationem tollit, sed attollit, & illustrat, & quod per se vel non poterat (quemadmodum in quibusdam Scripturæ locis obscurioribus enodandis apparet) vel non sine difficultate poterat, id ejus ope possit, aut faciliùs possit. Nam medium usurpat Spiritus S. ad operationes perficiendas illud, quod in nobis invenit operationibus istis accommodatum. Quemadmodum ad videndum oculum, ad audiendum aurem meam

adbi-